

การวิเคราะห์สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือือนักศึกษาพยาบาล
ขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาว นุชมาศ แจ่มมินไวย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-004-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

117476069

**AN ANALYSIS OF HELPING RELATIONSHIP TO NURSING STUDENTS OF
NURSING FACULTIES DURING CLINICAL PRACTICE ,
NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY
OF PUBLIC HEALTH , NORTH-EASTERN REGION**

Miss Nuchamart Cheangmoenwai

ศูนย์วิทยทรัพยากร

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science**

Nursing Education Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-004-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือแก่นักศึกษาพยาบาลขณะฝึก
ปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กระทรวงสาธารณสุข

โดย นางสาว นุชมาศ แจ่มหมื่นไวย

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

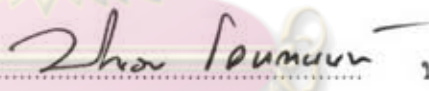
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชญากรณ์ มูลศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสูรพน)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอิทกานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา(ร่วม)
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชญากรณ์ มูลศิลป์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทยกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นุชมาศ แจ่มหมื่นไวย : การวิเคราะห์สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข (AN ANALYSIS OF HELPING RELATIONSHIP TO NURSING STUDENTS OF NURSING FACULTIES DURING CLINICAL PRACTICE, NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH, NORTH - EASTERN REGION) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ประนอม รอดคำดี, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผศ.ดร.พิชญาภรณ์ มูลศิลป์, 154 หน้า. ISBN 974-633-004-7

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่าง คืออาจารย์พยาบาล ที่ปฏิบัติงานนิเทศนักศึกษาในคลินิก วิทยาลัยพยาบาล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 46 คน จากวิทยาลัยพยาบาล 4 แห่ง เลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบบันทึกการสังเกต และคู่มือการวิเคราะห์สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล โดยรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น ด้านการเป็นแบบอย่างมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับน้อย
2. สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามอายุ วุฒิศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามภาควิชาการพยาบาลและการอบรบรศุคคลินิก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....คณะพยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา.....การพยาบาลศึกษ.....
ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อนิติ..... นุชมาศ แจ่มหมื่นไวย.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ประนอม รอดคำดี.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... พิชญาภรณ์ มูลศิลป์.....

C686093 : MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD:

HELPING RELATIONSHIP / NURSING FACULTIES / CLINICAL PRACTICE
NUCHAMART CHEANGMOENWAI : AN ANALYSIS OF HELPING RELATIONSHIP TO
NURSING STUDENTS OF NURSING FACULTIES DURING CLINICAL PRACTICE,
NURSING COLLEGES UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF PUBLIC
HEALTH, NORTH - EASTERN REGION. THESIS ADVISOR : ASST PROF. BRANOM
RODCUMDEE, Ph.D., THESIS COADVISOR : ASST. PROF. PICHAYAPORN
MOOLSILPA, Ed.D. 154 pp. ISBN. 974-633-004-7

The purposes of this descriptive research were to analyse and compare the helping relationship to nursing students of nursing faculties during clinical practice, nursing colleges, North -Eastern Region. The sample consisted of 46 faculties during clinical supervision from 4 nursing colleges selected through the simple random sampling method. The instruments used in collecting the data were questionnaires, structured observation and manual analysis of helping relationship.

The results of this research were as follows:

1. The helping relationship to nursing students of nursing faculties during clinical practice on total analysis and separated analysis were at the moderate level, excepted separated analysis of role model was at the low level.
2. The helping relationship to nursing students of nursing faculties classified by age, educational level, and working experiences were not statistically significant different at .05 level.
3. The helping relationship to nursing students of nursing faculties classified by department of nursing and supervisory training were statistically significant different at .05 level.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา.2538.....

ลายมือชื่อนิสิต..... นุชมาศ แจงแจ่มใส.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... برانอม รอดคุดดี.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... พ. พิชายปORN.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ขึ้นมาได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิชญากรณ์ มุลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ข้อคิด คำแนะนำ แก่ไร้อุปการด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ที่กรุณาให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย ตลอดจนอาจารย์พยาบาลทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้เงินทุนสนับสนุน ขอขอบคุณ “ครอบครัวสีหพันธ์” “ครอบครัวไทยอุดม” คุณวินัย แก้วกุลชล และคุณสุธรรม วิสุทธิเมธีกร ที่เอื้อเฟื้ออุปการะในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และขอบคุณผู้ช่วยวิจัย คุณนิตินันท์ พันทวี คุณชนวนพิศ ชิวรักษ์ และคุณสิริกัญญา พวงสมบัติ เป็นอย่างสูง

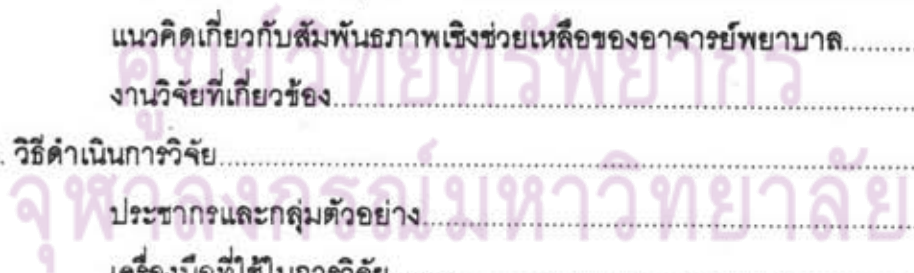
ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณของ คุณพ่อประสิทธิ์ คุณแม่สมหมาย แจ่มหมื่นไวย์ ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อน และน้องๆ ร่วมรุ่นทุกท่าน รวมทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ และน้องๆ ชาวหอพักศิษิต คุณสุรีย์ เหมรุ่งโรจน์ คุณวิมล ทักตร์ พรหมศรีมาศ คุณจตุพล นวลอ่อน คุณกฤษณ์ดีวัฒน์ ฉัตรทอง ร.ต.ท. นันทพล และคุณนพรัตน์ แจ่มหมื่นไวย์ ที่ก่อให้เกิดสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือ และเป็นแรงใจอันยิ่งใหญ่ ให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จอย่างสมบูรณ์แบบ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นุชมาศ แจ่มหมื่นไวย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการพยาบาลในคลินิก.....	13
ทฤษฎีการช่วยเหลือ ทฤษฎีเกี่ยวกับสัมพันธภาพ.....	22
สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือ.....	29
แนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของอาจารย์พยาบาล.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้.....	62
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	96

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปผลการวิจัย.....	99
อภิปรายผลการวิจัย.....	103
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	116
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	116
รายการอ้างอิง.....	118
ภาคผนวก.....	125
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	126
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	127
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	131
ประวัติผู้เขียน.....	154

ศูนย์วิทย์ทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ข้อมูลส่วนบุคคลของอาจารย์พยาบาล.....66
2	จำนวน และร้อยละของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามสัมพันธภาพ เชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิก รายด้าน.....68
3	จำนวน และร้อยละของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามสัมพันธภาพ เชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิก โดยรวม.....70
4	คะแนนมาตรฐานของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาล ขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล รายด้านและโดยรวม.....71
5	คะแนนมาตรฐานของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาล ขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล ด้านการร่วมรู้สึก.....72
6	คะแนนมาตรฐานของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาล ขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล ด้านการให้ความ อบอุ่นและเอาใจใส่.....75
7	คะแนนมาตรฐานของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาล ขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล ด้านการเปิดเผย ตนเอง.....77
8	คะแนนมาตรฐานของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาล ขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล ด้านการยอมรับ.....79
9	คะแนนมาตรฐานของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาล ขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล ด้านการมีความ ซื่อสัตย์.....81
10	คะแนนมาตรฐานของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาล ขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล ด้านการเป็นแบบ อย่าง.....82
11	คะแนนมาตรฐานของสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาล ขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล ด้านการจัด กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12	เปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามอายุ รายด้านและโดยรวม.....86
13	เปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา รายด้านและโดยรวม.....87
14	เปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน รายด้านและโดยรวม.....88
15	เปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามภาควิชาการพยาบาล รายด้านและโดยรวม.....89
16	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล ด้านการร่วมรู้สึก จำแนกตามภาควิชาการพยาบาล ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่.....90
17	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล ด้านการให้ความอบอุ่นและดูแลเอาใจใส่ จำแนกตามภาควิชาการพยาบาล ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่.....91
18	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล ด้านการเปิดเผยตนเอง จำแนกตามภาควิชาการพยาบาล ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่.....92
19	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
	ด้านการเป็นแบบอย่าง จำแนกตามภาควิชาการพยาบาล ทดสอบ ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่.....	93
20	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือ นักศึกษาพยาบาลขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามภาควิชาการพยาบาล โดยรวม ทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่.....	94
21	เปรียบเทียบสัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลขณะฝึก ปฏิบัติงานในคลินิกของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามการอบรม ครูคลินิก ตามรายด้านและโดยรวม.....	95

ศูนย์วิทย์ทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย